

ເພັດສຸກຸນ

เพชรสังฆาต

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cissus quadrangularis Linn.

ชื่ออื่น

สันชะควด , ขึ้นข้อ , สามร้อยต่อ

ลักษณะ

ไม้เลื้อย เถารูปสี่เหลี่ยม เป็นปล้องๆ สีเขียวอ่อน อวบน้ำ ตรงข้อเล็ก รัดตัวลง มีมือยึดออกจากข้อ ใบเป็นรูปสามเหลี่ยมปลายมน ออกที่ข้อๆ ละ 1 ใบ ผิวใบเรียบ ดอกกลม เล็กสีแดงเขียว เป็นช่อเล็ก ออกตามข้อ

สรรพคุณเด่น

รักษาโรคผิวหนังทวาร

วิธีใช้ในครัวเรือน

เลือกเพชรสังฆาตข้อที่ค่อนข้างแก่ 1 ข้อ มาหั่นซอยเป็นชิ้นเล็กๆ เอามายัดใส่กล้วยน้ำว้าสุกหรือมะขามเปียก กินวันละ 3 ครั้งๆ ละ 1 ข้อ

สภาพแวดล้อม

เพชรสังฆาต จะขึ้นกระจายอยู่ในเขตร้อนของเอเชียและแอฟริกา ชอบขึ้นตามชายป่าหรือที่ชื้น เป็นพืช “หัวร้อนดินเย็น” อยู่ข้างล่างชอบความชื้น เติบโตดีในที่ร่มรำไร พอได้พินขึ้นต้นไม้ใหญ่ โผล่ไปได้รับแดดจัดๆ ข้างบน ก็ยิ่งเติบโตเร็ว

ปลูก/ดูแล

ตัดเถาไปปักตรงที่ที่จะปลูกได้เลย ไม่จำเป็นต้องชำก่อน ตัดเถาให้มี 3 ปล้อง เอาทางรากปักลงในดิน ฝังดิน 1 ข้อ รดน้ำให้ชุ่ม ไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย เพราะเพชรสังฆาตต้องการปุ๋ยน้อยอยู่แล้ว

เพชรสังฆาตทนแล้งได้ดี ปลูกแล้วปล่อยทิ้งได้ ไม่ต้องดูแลมาก ไม่ต้องให้น้ำมาก เพียงแต่รักษาความชุ่มชื้นในดินให้สม่ำเสมอ ถ้าเดี๋ยวแห้ง เดี่ยวเปียก จะทำให้รากฝอยแตก ชะงักการเจริญเติบโต โดยเฉพาะดินเหนียว ต้องระวังอย่าให้แห้ง ดินจะรัดทำให้รากขาด ต้นโทรม

เพชรสังฆาต เป็นไม้เลื้อย มีมือจับ เอาไปพาดกับพืชหรือไม้อื่น จะไม่ค่อยชอบเกาะ ควรทำค้ำให้ต่างหาก อาจใช้หลักปัก แล้วใช้เชือก อวน หรือลวดขึง ให้ได้ขึ้นไป กะความสูงให้ทำงานได้สะดวก

เพชรสังฆาต

ชนิดพืช	:	ไม้เลื้อย
พื้นที่/ภูมิอากาศ	:	ปลูกได้ทั่วไป
ดิน	:	ขึ้นได้ในดินทุกชนิด
แสงแดด	:	แดดรำไร

ขยายพันธุ์	:	ใช้เถาปักชำ
ฤดูปลูก	:	ฤดูฝน
ระดับการปลูก/ดูแล	:	ง่าย

อายุที่เริ่มให้ผลผลิต	:	1-2 ปี
ฤดูเก็บเกี่ยว	:	เมื่อต้นสมบูรณ์เต็มที่

ส่วนที่ใช้	:	เถา
แปรรูป	:	<ul style="list-style-type: none"> ล้างน้ำเอาฝุ่นออก และสร่งน้ำอีก 2 ครั้ง หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ตากแดด 7-10 วัน สวมถุงมือทำ

น้ำหนักสด : แห้ง : 10-12 กก. : 1 กก.

ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป : แคปซูล

เก็บเกี่ยว

เพชรสังฆาตที่พร้อมจะตัดมาใช้ สังเกตดูจากสีของเถาจะมี 3 ส่วน คือ ยอดและเถาส่วนปลายจะเป็นสีเขียวอ่อน ทางโคนเถาจะแก่จัด เป็นสีเขียวคล้ำ ส่วนกลางของเถามีสีเขียวเข้ม เป็นส่วนที่มีตัวยามากที่สุดและเหมาะจะนำมาใช้ ตัดมาทั้งเถา เหลือส่วนที่แก่จัดไว้ 1-2 เมตร

แปรรูป

เพชรสังฆาตเป็นสมุนไพรที่สัมผัสแล้วทำให้คันได้ ควรสวมถุงมือในการทำทุกขั้นตอน โดยทั่วไปเพชรสังฆาตจะถูกเก็บมาแบบพันกันเป็นม้วนใหญ่ ให้นำมาตัดท่อนวด ไบและยอดอ่อนทิ้งเสียก่อน นำเถามาหั่นเป็นท่อนๆ ยาวประมาณ 2-3 ข้อ

เพชรสังฆาตมักจะมีฝุ่นเกาะมาก และเถามีลักษณะเป็นเหลี่ยม การล้างน้ำแรก นำมาล้างให้น้ำสะอาดโดยใช้ฟองน้ำลูบเช็ดทุกด้าน หลังจากนั้นนำไปสรงน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง สะเด็ดน้ำให้แห้งดี

นำเพชรสังฆาตมาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ บางๆ ขนาด 0.5 ซม. นำมาใส่ในตะแกรงโปร่ง เกลี่ยให้ทั่วอย่าทับซ้อนกันตากแดด 7-10 วัน ชั้นที่แห้งสนิทแล้วจะลึบฝ่อเป็นสีเขียวอ่อน หักแล้วจะมีเสียงออกมา ควรระมัดระวังในขั้นตอนการตากเพราะเพชรสังฆาตขึ้นเชื้อราได้ง่ายถ้าไม่แห้งสนิท ก่อนนำไปบรรจุใส่ภาชนะ ควรสำรวจสิ่งปนเปื้อนให้ละเอียด